

УДК: 321.7/.8:323.21

Попович Я.М.¹, Малярчук О.А.²

¹ канд. філос. наук, доц. НУ Запорізька політехніка»

² студ. гр. Ю-218 НУ Запорізька політехніка»

ПРИНЦИП ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМУ ЯК ОСНОВА ДЕМОКРАТІЇ

Сучасне осмислення демократії пов'язане з політичним, соціальним, економічним, правовим, культурологічним вимірами суспільного розвитку. Сьогодні це загальноживане, значиме для багатьох соціально-гуманітарних наук поняття, що, тим не менш, не означає вичерпності відповідного наукового дискурсу чи остаточного розуміння його глибин.

Значимість демократії пояснюється безпосереднім зв'язком із буттям людини, із її необхідністю бути учасником процесів, що відбуваються в суспільстві, відчувати, що від неї залежатиме майбутнє.

Проблема демократії та її роль у суспільно-політичному житті є однією із центральних у політичній науці, яка ще з античних часів розглядала демократію як органічну ознаку цивілізованості суспільства. За визначенням одного з енциклопедичних видань демократія (від грец. – народ і влада) – влада народу, народовладдя, що виходить з організації і функціонування державної влади на засадах визнання народу її джерелом і носієм і ґрунтується на прагненні забезпечити справедливість, рівність і добробут всіх при розв'язанні проблем і питань суспільного врядування [1, с. 138-139].

В той же час, Ч.Тіллі зазначає: «Режим можна визнати демократичним, якщо політичні відносини між громадянами і державою виражені широкими, рівноправними, захищеними та взаємо обов'язковими процедурами обговорення» [2, с. 29].

До основних принципів демократії як способу організації політичного життя суспільства переважна більшість науковців відносить: народ – це джерело і суверен влади, людина – пріоритетна цінність; верховенство закону та розподіл повноважень гілок влади; рівність громадян перед законом; політична свобода та виборність органів влади; взаємна відповідальність держави і громадянина.

Для забезпечення фундаментальних демократичних принципів народного суверенітету, рівності всіх громадян, а також для дотримання первинної ролі прав і свобод людини необхідно, щоб в основі державно-владного управління містилися принципи верховенства закону та розподілу повноважень гілок влади.

Демократія ґрунтується на принципі людиноцентризму. Людино ствердність демократії як способу політичної організації суспільства полягає саме в тому, що фіксуючи на рівні суспільної свідомості та конституційного законодавства рівність всіх громадян, вона також породжує принципову колективну відповідальність, тим самим об'єднуючи населення в певну політично-соціальну спільність, цілісність, єдність – громаду, народ, націю. Саме демократія з її гуманістично-культуротворчим потенціалом, може стати духовно-енергетичним джерелом відродження України у вигляді новітньої, повноцінної, сучасної нації з усіма відповідними ознаками, від національної ідеї до реального народовладного політичного управління соціально-громадянськими справами.

Звідси витікає глибоко гуманістична сутність демократії як форми політичного управління суспільством, адже демократично-правова держава за будь-яких обставин орієнтується насамперед на забезпечення умов особистісної самореалізації кожного громадянина, що зрештою витікає в

законотворчу фіксацію та конституювання прав людини і громадянина як незмінного принципу сучасного народовладдя.

Таким чином, реалізація людиноцентризму, принципів рівності та відповідальності усіх громадян перед законом потребує не простого декларування та фіксації у національному конституційному законодавстві, а глибокого вкорінення його у суспільну свідомість, відчуття відповідальності за себе і країну, усвідомлення колективної відповідальності за владно-управлінські рішення. Водночас держава має створити умови для реалізації та захисту прав і свобод громадянина. Гуманістичність демократії як способу організації політичного життя суспільства полягає в реалізації принципу рівності всіх перед законом у процесі взаємодії держави та громадянського суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Політологічний енциклопедичний словник [Текст] / упорядник В. П. Горбатенко; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. 2-е вид., доп. і перероб. К.: Генеза, 2004. 310 с.
2. Тилли Ч. Демократия [Текст] / Чарльз Тилли. М.: АНО «Институт общественного проектирования», 2007. 250 с.